

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

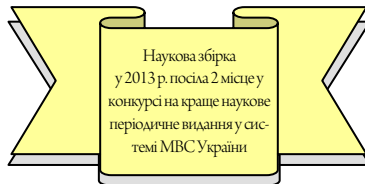
ВІСНИК
Харківського
національного
університету
внутрішніх справ

Збірник наукових праць

Засновник і видавець –
Харківський національний університет внутрішніх справ

Виходить 4 рази на рік
Заснований у грудні 1995 р.

№ 2 (93) 2021

Харків 2021

*Збірник належить до категорії «Б»
Переліку наукових фахових
видань України (наказ
Міністерства освіти і науки України
від 17.03.2020 № 409)
і є фаховим з юридичних наук
(наказ МОН України
від 06.03.2015 № 261)*

Рекомендовано
до друку та до поширення
через мережу Інтернет
Вченою радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ,
протокол № 6 від 30.06.2021

Редакційна колегія:

Л. В. Могілевський – д-р юрид. наук, проф. (Харківський національний університет внутрішніх справ) – головний редактор; **О. В. Джафарова** – д-р юрид. наук, проф. (ХНУВС) – заступник головного редактора; **В. В. Чумак** – д-р юрид. наук, доц. (ХНУВС) – відповідальний секретар; **С. Є. Абламський** – канд. юрид. наук (ХНУВС); **О. С. Бакумов** – канд. юрид. наук, доц. (ХНУВС); **І. О. Бандурка** – д-р юрид. наук, доц. (ХНУВС); **С. М. Бортник** – д-р юрид. наук (ХНУВС); **І. В. Бригадир** – канд. юрид. наук (ХНУВС); **К. А. Бугайчук** – д-р юрид. наук, доц. (ХНУВС); **М. Ю. Бурдін** – д-р юрид. наук, проф. (ХНУВС); **А. В. Войціховський** – канд. юрид. наук, доц. (ХНУВС); **Є. О. Гладкова** – канд. юрид. наук, ст. наук. співробітник (ХНУВС); **Г. І. Глобенко** – канд. юрид. наук, доц. (ХНУВС); **Т. І. Гудзь** – канд. юрид. наук, доц. (ХНУВС); **О. М. Головка** – д-р юрид. наук, проф., засл. юрист України (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна); **С. М. Гусаров** – д-р юрид. наук, член-кор. НАПрН України, засл. юрист України (ХНУВС); **П. ван Дайне** – д-р філософії (Утрехтський університет, Нідерланди); **А. І. Денисов** – канд. юрид. наук, доц. (ХНУВС); **О. О. Житний** – д-р юрид. наук, доц. (ХНУ ім. В. Н. Каразіна); **Ю. М. Жорнокуй** – д-р юрид. наук, доц. (ХНУВС); **О. А. Зайцев** – канд. юрид. наук, доц. (ХНУВС); **В. В. Кікінчук** – канд. юрид. наук (ХНУВС); **Н. В. Коломоєць** – канд. юрид. наук, доц. (ХНУВС); **Д. Ю. Кондратов** – канд. юрид. наук, доц. (ХНУВС); **А. В. Красницька** – д-р юрид. наук, проф. (ХНУВС); **В. В. Лазарєв** – канд. юрид. наук, доц. (ХНУВС); **К. Б. Левченко** – д-р юрид. наук, канд. філос. наук, проф. (Кабінет Міністрів України); **С. С. Лукаш** – д-р юрид. наук, проф. (ХНУВС); **М. І. Марчук** – канд. юрид. наук, доц. (ХНУВС); **Т. П. Матюшкова** – канд. юрид. наук, доц. (ХНУВС); **К. Ю. Мельник** – д-р юрид. наук, проф. (ХНУВС); **Ю. В. Орлов** – д-р юрид. наук, доц. (ХНУВС); **І. В. Панова** – канд. юрид. наук, доц. (ХНУВС); **Є. Ю. Подорожний** – д-р юрид. наук, ст. наук. співробітник (ХНУВС); **В. Б. Пчелін** – д-р юрид. наук, доц. (ХНУВС); **В. Д. Пчолкін** – д-р юрид. наук, проф. (ХНУВС); **О. Ю. Салманова** – д-р юрид. наук, проф., засл. працівник освіти України (ХНУВС); **О. Ю. Синявська** – д-р юрид. наук, проф. (ХНУВС); **Д. Сігель** – д-р кримінології, проф. (Утрехтський університет, Нідерланди); **С. В. Слінько** – д-р юрид. наук, проф. (ХНУВС); **С. О. Сліпченко** – д-р юрид. наук, проф. (ХНУВС); **В. В. Сокурєнко** – д-р юрид. наук, проф., засл. юрист України (ГУНП в Харківській обл.); **Т. Спаленс** – д-р кримінології, проф. (Тільбурзький університет, Нідерланди); **М. В. Стащак** – д-р юрид. наук, проф. (ХНУВС); **Р. А. Степанюк** – д-р юрид. наук, проф. (ХНУВС); **О. С. Устименко** – канд. юрид. наук, доц. (ХНУВС); **С. О. Шатрава** – д-р юрид. наук, проф. (ХНУВС); **Д. В. Швець** – д-р юрид. наук, доц. (ХНУВС); **В. В. Шендрик** – д-р юрид. наук, проф., засл. юрист України (ХНУВС); **А. М. Шульга** – д-р юрид. наук, проф. (ХНУВС); **О. М. Шуміао** – канд. юрид. наук, доц. (ХНУВС); **О. О. Юхно** – д-р юрид. наук, проф. (ХНУВС); **М. Ягер** – д-р філософії, проф. кримінології (Люблянський університет, Словенія)

MINISTRY OF INTERNAL AFFAIRS OF UKRAINE

BULLETIN **of Kharkiv National University** **of Internal Affairs**

Collection of scientific papers

Founder and publisher -
Kharkiv National University of Internal Affairs

The frequency: 4 issues per year

Founded in December, 1995

No. 2 (Vol. 93) 2021

Kharkiv 2021

*The collection belongs to the category
“B” of the List of scientific professional
editions of Ukraine
(order of the Ministry
of Education and Science of Ukraine
dated from March 17, 2020, No. 409)
and is a professional edition in the
field of juridical science*

Recommended for publishing
and distribution through
Internet by the Academic
Council of Kharkiv National
University of Internal Affairs,
protocol No. 6 dated from
June 30, 2021

Editorial Board:

L. V. Mohilevskiy – Doctor of Juridical Sciences (J.S.D.), Prof. (Kharkiv National University of Internal Affairs) – Chief Editor; **O. V. Dzhafarova** – J.S.D., Prof. – Deputy Editor; **V. V. Chumak** – J.S.D., Docent (KhNUIA) – Executive Secretary; **S. Ye. Ablamskiy** – Candidate of Juridical Sciences (Ph.D.) (KhNUIA); **O. S. Bakumov** – Ph.D., Docent (KhNUIA); **I. O. Bandurka** – J.S.D., Docent (KhNUIA); **S. M. Bortnyk** – J.S.D. (KhNUIA); **I. V. Bryhadyr** – Ph.D. (KhNUIA); **K. L. Buhaichuk** – J.S.D., Docent (KhNUIA); **M. Yu. Burdin** – J.S.D., Prof. (KhNUIA); **A. I. Denysov** – Ph.D., Docent (KhNUIA); **P. C. van Duyne** – Prof. (Utrecht University, Netherlands); **T. I. Gudz** – Ph.D., Docent (KhNUIA); **S. M. Gusarov** – J.S.D., Prof., Corresponding Member of the National Academy of Law Sciences of Ukraine, Honored Lawyer of Ukraine (KhNUIA); **Ye. O. Hladkova** – Ph.D., Senior Research Fellow (KhNUIA); **H. I. Hlobenko** – Ph.D., Docent (KhNUIA); **O. M. Holovko** – J.S.D., Prof., Honored Lawyer of Ukraine (V. N. Karazin Kharkiv National University); **M. Jager** – Ph.D., Prof. (University of Ljubljana, Slovenia); **V. V. Kikinchuk** – Ph.D. (KhNUIA); **N. V. Kolomoiets** – Ph.D., Docent (KhNUIA); **D. Yu. Kondratov** – Ph.D., Docent (KhNUIA); **L. V. Krasytka** – J.S.D., Prof. (KhNUIA); **V. V. Lazarev** – Ph.D., Docent (KhNUIA); **K. B. Levchenko** – J.S.D., PhD in Philosophy, Prof. (Cabinet of Ministers of Ukraine); **S. S. Lukash** – J.S.D., Prof. (KhNUIA); **M. I. Marchuk** – Ph.D., Docent (KhNUIA); **T. P. Matiushkova** – Ph.D., Docent (KhNUIA); **K. Yu. Melnyk** – J.S.D., Prof. (KhNUIA); **Yu. V. Orlov** – J.S.D., Docent (KhNUIA); **I. V. Panova** – Ph.D., Docent (KhNUIA); **Ye. Yu. Podorozhnyi** – J.S.D., Senior Research Fellow (KhNUIA); **V. B. Pchelin** – J.S.D., Docent (KhNUIA); **V. D. Pcholkin** – J.S.D., Prof. (KhNUIA); **O. Yu. Salmanova** – J.S.D., Prof., Honored Worker of Education of Ukraine (KhNUIA); **S. O. Shatrava** – J.S.D., Prof. (KhNUIA); **V. V. Shendryk** – J.S.D., Prof., Honored Lawyer of Ukraine (KhNUIA); **D. V. Shvets** – J.S.D., Docent (KhNUIA); **A. M. Shulha** – J.S.D., Prof. (KhNUIA); **O. M. Shumilo** – Ph.D., Docent (KhNUIA); **D. Siegel** – Prof. (Utrecht University, Netherlands); **S. V. Slinko** – J.S.D., Prof. (KhNUIA); **S. O. Slipchenko** – J.S.D., Prof. (KhNUIA); **V. V. Sokurenko** – Doctor of Judicial Sciences (J.S.D.), Prof., Honored Lawyer of Ukraine (National Police Main Division in Kharkiv Region); **T. Spapens** – Prof. (Tilburg University, Netherlands); **M. V. Stashchak** – J.S.D., Prof. (KhNUIA); **R. L. Stepaniuk** – J.S.D., Prof. (KhNUIA); **O. Yu. Syniavska** – J.S.D., Prof. (KhNUIA); **O. S. Ustymenko** – Ph.D., Docent (KhNUIA); **A. V. Voitsikhovskiy** – Ph.D., Docent (KhNUIA); **O. O. Yukhno** – J.S.D., Prof. (KhNUIA); **O. L. Zaitsev** – Ph.D., Docent (KhNUIA); **Yu. M. Zhornokui** – J.S.D., Docent (KhNUIA); **O. O. Zhytnyi** – J.S.D., Docent (V. N. Karazin Kharkiv National University)

Панченко О. А.

Організована нелегальна міграція як прояв транснаціональної злочинності та джерело загроз національній безпеці України..... 242

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА;
СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Вуйма А. Г.

Участь спеціалістів у проведенні огляду місця події під час розслідування вбивств..... 256

Гусева В. О.

Особливості формування методики розслідування кримінальних проступків проти авторитету органів державної влади у сфері правоохоронної діяльності 266

Зюбрій С. О.

Проблемні питання організації відбирання біологічних зразків в особи для молекулярно-генетичної експертизи..... 276

Кучинська І. В.

Стандартизація судово-експертної діяльності та акредитація експертних лабораторій як фактор розвитку судової експертизи..... 288

Пчеліна О. В.

Завдання і зміст процесуального керівництва досудовим розслідуванням кримінальних правопорушень, учинених групою осіб..... 296

Сініцина Я. О.

Аналіз додаткових методів очищення сумішей під час проведення диференційного лізису за статевими злочинами 303

Фоміна Т. Г.

Міжнародні стандарти здійснення медіації у кримінальному провадженні та стан їх реалізації в Україні 313

Шаповал К. А.

Деякі особливості тактики проведення слідчих (розшукових) дій під час розслідування вбивств, учинених у зв'язку із застосуванням домашнього насильства 324

НА КНИЖКОВУ ПОЛИЦЮ 331

НАШІ АВТОРИ 335

ДО УВАГИ АВТОРІВ 338

Періодичні наукові видання Харківського національного університету внутрішніх справ 338

CRIMINAL PROCEDURE AND CRIMINALISTICS; FORENSIC EXAMINATION;
OPERATIVE AND SEARCH ACTIVITY

Vuima A. H.

Experts Participation in Crime Scene Search while
Investigating Murders (*Ukr*)256

Gusieva V. O.

Peculiarities of Forming the Methodology for Investigating
Criminal Offenses against the Authority of State Agencies
in the Law Enforcement Sphere (*Ukr*)266

Ziubrii S. O.

Problematic Issues on the Organization of Selecting Person's
Biological Samples for Molecular and Genetic Examination (*Ukr*)276

Kuchynska I. V.

Standartization of Forensic Activities and Certification
of Expert Laboratories as a Factor for the Development
of Forensic Examination (*Ukr*)288

Pchelina O. V.

Tasks and Content of procedural Guidance of Pre-Trial Investigation
of Criminal Offenses Committed by a Group of Persons (*Ukr*)296

Sinitsyna Ya. O.

Analysis of Additional Methods of purification of Mixtures while
Conducting Differential Lysis under Sexual Crimes (*Ukr*)303

Fomina T. H.

International Standards of Implementing Mediation within Criminal
Proceedings and the State of Its Realization in Ukraine (*Ukr*)313

Shapoval K. A.

Some Peculiarities of the Tactics of Investigative (Search)
Actions while Investigating Murders Committed in Relation
to Domestic Violence (*Ukr*)324

ON THE BOOKSHELF (UKR) 331

OUR AUTHORS (UKR) 335

TO AUTHORS' ATTENTION (UKR) 338

SCIENTIFIC PERIODICALS
of Kharkiv National University of Internal Affairs (*Ukr*)338

АКТУАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ АВТОРІВ ТА ЧИТАЧІВ

Редакційна колегія інформує, що збірник наукових праць «**Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ**»:

I. Із серпня 2015 р. **включено до міжнародної наукометричної бази «Index Copernicus International».**

Паспорт видання в базі даних можна переглянути за посиланням:

<http://journals.indexcopernicus.com/++++,p24783655,3.html>.

II. Включено до рейтингу видань, що мають бібліометричні профілі в Google Академії, за версією проекту «Бібліометрика української науки».

Доступ до рейтингу видань:

http://nbuviap.gov.ua/bpnu/index.php?page_sites=journals.

Доступ до профілю видання в Google Академії:

https://scholar.google.com.ua/citations?user=mfG_xhkAAAAJ.

III. Підтримується **репозитарієм Харківського національного університету внутрішніх справ (KhNUAIR – <http://v2.sherpa.ac.uk/id/repository/3190>)**, який має міжнародну реєстрацію.

IV. У серпні 2015 р. **zareestrovano в «Polska Bibliografia Naukowa» (PBN, Польська наукова бібліографія) – на порталі Польського міністерства науки і вищої освіти, який акумулює інформацію, що стосується польських і зарубіжних академічних наукових журналів, а також про публікації польських науковців.**

Паспорт видання в базі даних порталу можна переглянути за посиланням:

<https://pbn.nauka.gov.pl/sedno-webapp/journals/51408>.

V. У серпні 2015 р. **zareestrovano в «Research Bible»**, більш відомий як «ResearchBib» – міжнародній мультидисциплінарній відкритого доступу базі даних наукових журналів, публікацій та конференцій.

Поточну інформацію про видання в базі даних можна переглянути за посиланням:

<http://journalseeker.researchbib.com/view/issn/1999-5717>.

VI. Описано в україномовній версії **Вікіпедії** – Вільної енциклопедії за посиланням: https://uk.wikipedia.org/wiki/Вісник_Харківського_національного_університету_внутрішніх_справ.

Дописувачем статті про збірник може стати кожний.

VII. Із жовтня 2018 р. **співпрацює з Агентством Crossref**, усім опублікованим матеріалам присвоюється ідентифікатор DOI.

Більш детальну інформацію про збірник наукових праць «Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ» дивіться на сайті видання за адресою: <http://visnyk.univd.edu.ua>.

УДК 343.2.7

DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2021.2.26>

Оксана Василівна Пчеліна,

доктор юридичних наук, доцент,

Харківський національний університет внутрішніх справ,

кафедра кримінального процесу

а організації досудового слідства (доцент);

 <https://orcid.org/0000-0003-0224-1767>;

e-mail: pchelinaov@icloud.com

ЗАВДАННЯ І ЗМІСТ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КЕРІВНИЦТВА ДОСУДОВИМ РОЗСЛІДУВАННЯМ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, УЧИНЕНИХ ГРУПОЮ ОСІБ

Проаналізовано наукові підходи до трактування поняття та значення інституту процесуального керівництва досудовим розслідуванням узагалі, а також з урахуванням специфіки кримінальних правопорушень, учинених групою осіб. Аргументовано, що процесуальне керівництво досудовим розслідуванням є однією з функцій прокурора, спрямованою на забезпечення ефективності кримінального провадження, яка, безперечно, реалізується як процесуальна форма взаємодії з відповідними органами досудового розслідування. Визначено поняття та зміст процесуального керівництва досудовим розслідуванням кримінальних правопорушень, учинених групою осіб. Наголошено, що процесуальне керівництво досудовим розслідуванням указаних кримінальних правопорушень має важливе значення для гарантування забезпечення ефективного виконання завдань кримінального провадження.

Ключові слова: процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, повноваження прокурора, кримінальні правопорушення, вчинені групою осіб, кримінальне провадження, прокурорський нагляд.

Оригінальна стаття

Постановка проблеми

Кримінальні правопорушення, вчинені групою осіб, вирізняються з-поміж інших протиправних діянь підвищеною суспільною небезпечністю і складним механізмом учинення. Указані риси таких правопорушень визначають водночас специфіку не лише механізму їх учинення, зумовлену їх груповим характером і відповідними способами вчинення кримінальних правопорушень, а й діяльності з їх виявлення, розкриття та досудового розслідування. Ідеться про те, що вказані ознаки кримінальних правопорушень, учинених групою осіб, уповноваженим особам слід урахувувати впродовж усіх етапів кримінального провадження. При цьому особлива роль у цій діяльності відводиться прокуророві, який у межах кримінального провадження

на його досудових стадіях з метою забезпечення ефективного вирішення завдання кримінального провадження, передбаченого статтею 2 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК), організовує та здійснює нагляд у формі процесуального керівництва.

Стан дослідження проблеми

Питання становлення інституту процесуального керівництва досудовим розслідуванням, його поняття, зміст і значення в кримінальному провадженні неодноразово досліджували у своїх наукових працях учені-процесуалісти, зокрема О. Д. Антонюк, С. С. Голосов, І. В. Єна, О. В. Капіла, О. Б. Комарницька, В. В. Луцик, Д. М. Мірковець, М. В. Руденко, В. М. Тертишник, В. М. Юрчишин та ін. Проте, не заперечуючи важливий теоретичний і практичний внесок згаданих науковців у дослідження цієї проблематики, доводиться констатувати, що їхні напрацювання стосуються здебільшого загальнотеоретичних положень інституту процесуального керівництва досудовим розслідуванням, зокрема його співвідношення з функціями прокурора. До того ж питання особливостей процесуального керівництва досудовим розслідуванням з урахуванням специфіки окремих категорій кримінальних правопорушень, зокрема вчинених групою осіб, висвітлюються в науковій літературі поверхово, а то й узагалі не досліджуються.

Мета і завдання дослідження

Метою цієї статті є визначення завдання та змісту процесуального керівництва досудовим розслідуванням кримінальних правопорушень, учинених групою осіб. Відповідно до поставленої мети *завданнями* є: дослідити наукові підходи до трактування поняття та значення процесуального керівництва досудовим розслідуванням; викласти авторське розуміння поняття процесуального керівництва досудовим розслідуванням указаних кримінальних правопорушень; з'ясувати зміст діяльності прокурора під час здійснення процесуального керівництва досудовим розслідуванням кримінальних правопорушень, учинених групою осіб, і його обумовленість як завданнями кримінального провадження, так і процесуального керівництва зокрема.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що з урахуванням специфіки механізму вчинення кримінальних правопорушень групою осіб і їх досудового розслідування виокремлено повноваження прокурора, який здійснює процесуальне керівництво вказаним досудовим розслідуванням, а також визначено завдання такого процесуального керівництва.

Виклад основного матеріалу

Інститут процесуального керівництва досудовим розслідуванням є відносно новим у вітчизняному кримінальному процесі й був

запроваджений з ухваленням нині чинного КПК України. Зокрема, в частині 2 ст. 36 КПК України законодавець наводить невичерпний перелік повноважень прокурора, якими той наділяється в межах здійснення ним нагляду за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва цим розслідуванням. При цьому згідно з частинною 1 цієї ж статті КПК України прокурор, здійснюючи свої повноваження відповідно до вимог цього Кодексу, є самостійним у своїй процесуальній діяльності, втручання в яку осіб, котрі не мають на те законних повноважень, забороняється¹.

Перш ніж визначити завдання і зміст процесуального керівництва досудовим розслідуванням кримінальних правопорушень, учинених групою осіб, варто згадати пануючі у фаховій літературі підходи до трактування поняття та значення досліджуваного інституту взагалі, а потім з урахуванням специфіки виокремленої групи протиправних діянь подати авторське розуміння процесуального керівництва досудовим розслідуванням указаних кримінальних правопорушень і виокремити його змістові складові.

У науці кримінального процесуального права зустрічаються різні підходи до визначення поняття «процесуальне керівництво», проаналізувавши які можна їх згрупувати таким чином. Одні вчені ототожнюють це поняття з прокурорським наглядом за дотриманням законності в кримінальному провадженні, другі звертають увагу на його відокремлену роль і називають його самостійною функцією прокурора, треті визначають його як одну з форм взаємодії між прокурором та органом досудового розслідування, а четверті пропонують закріпити вказану функцію виключно за керівниками органів досудового розслідування [1, с. 155; 2, с. 50; 3, с. 71–73; 4, с. 178–179; 5, с. 301]. На нашу думку, процесуальне керівництво досудовим розслідуванням є однією з функцій прокурора, спрямованою на забезпечення ефективності кримінального провадження, яка, безперечно, реалізується як процесуальна форма взаємодії з відповідними органами досудового розслідування. Тобто із зазначеного помітно, що досліджуваній категорії притаманні риси, які характеризують її як різносторонню, багатоаспектну діяльність. Тому неможливо однозначно визначити сутність процесуального керівництва досудовим розслідуванням. Проте жодних заперечень і сумнівів не викликає той факт, що процесуальне керівництво досудовим розслідуванням

¹ Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 03.06.2021).

кримінальних правопорушень узагалі й тих, які вчинено групою осіб, має важливе значення для гарантування забезпечення ефективного виконання завдань кримінального провадження.

Із вищезазначеного можна дійти висновку, що головні завдання процесуального керівництва досудовим розслідуванням кримінальних правопорушень, учинених групою осіб, повністю збігаються із завданнями кримінального провадження, визначеними в статті 2 КПК України, а отже, полягають у захисті особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охороні прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, забезпеченні швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожен, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу, і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура¹. Щоб виконати указані завдання, прокурор, здійснюючи процесуальне керівництво досудовим розслідуванням кримінальних правопорушень, учинених групою осіб, вирішує також проміжні завдання, які в криміналістичній науці узвичаєно йменувати тактичними, зокрема такі, як виявлення всіх співучасників протиправної діяльності, встановлення всіх епізодів протиправної діяльності, вчинених групою осіб, попередження протидії досудовому розслідуванню кримінальних правопорушень, а в разі її проявів – ужиття своєчасних заходів, спрямованих на її подолання.

Саме завдання процесуального керівництва досудовим розслідуванням кримінальних правопорушень, учинених групою осіб, визначає характер діяльності прокурора та її зміст. Проаналізувавши положення частини 2 ст. 36 КПК України, враховуючи механізм скоєння кримінальних правопорушень, учинених групою осіб, а також завдання процесуального керівництва досудовим розслідуванням таких кримінальних правопорушень, вважаємо, що зміст указанного процесуального керівництва відображають такі групи повноважень прокурора:

1) повноваження, спрямовані на своєчасне виявлення кримінальних правопорушень, учинених групою осіб, їх ефективно досудове розслідування: починати досудове розслідування за наявності підстав, передбачених КПК; доручати органу досудового розслідування проведення досудового розслідування; доручати слідчому, органу досудового розслідування проведення у встановлений прокурором

¹ Там само.

строк слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій та інших процесуальних дій або давати вказівки щодо їх проведення чи брати у них участь, а в необхідних випадках – особисто проводити слідчі (розшукові) та процесуальні дії в порядку, визначеному КПК; доручати проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій відповідним оперативним підрозділам тощо¹;

2) повноваження, спрямовані на охорону прав, свобод та інтересів законних учасників кримінального провадження: скасовувати незаконні та необґрунтовані постанови слідчих, погоджувати або відмовляти у погодженні клопотань слідчого до слідчого судді про проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій та інших процесуальних дій у випадках, передбачених КПК, чи самостійно подавати слідчому судді такі клопотання; висувати цивільний позов в інтересах держави та громадян, які через фізичний стан чи матеріальне становище, недоздатності, похилий вік, недієздатність або обмежену дієздатність неспроможні самостійно захистити свої права, у порядку, передбаченому КПК та законом, тощо²;

3) повноваження, спрямовані на подолання протидії досудовому розслідуванню кримінальних правопорушень, учинених групою осіб: мати повний доступ до матеріалів, документів та інших відомостей, що стосуються досудового розслідування; ініціювати перед керівником органу досудового розслідування питання про відсторонення слідчого від проведення досудового розслідування та призначення іншого слідчого за наявності підстав для його відводу, передбачених КПК, або в разі неефективного досудового розслідування; ухвалювати процесуальні рішення у випадках, передбачених КПК, тощо³.

До того ж слід зазначити, що вказані повноваження нерідко переплітаються і можуть водночас вирішувати декілька завдань. Тому здійснене вище групування повноважень прокурора має умовний характер.

Висновки

Отже, процесуальне керівництво досудовим розслідуванням кримінальних правопорушень, учинених групою осіб, є однією з функцій прокурора, спрямованою на своєчасне виявлення таких правопорушень, їх ефективно досудове розслідування, охорону прав, свобод та інтересів законних учасників кримінального провадження і на подолання протидії досудовому розслідуванню таких правопорушень, яка реалізується як процесуальна форма взаємодії з відповідними органами досудового розслідування.

¹ Там само.

² Там само.

³ Там само.

Список бібліографічних посилань: 1. Мірковець Д. М. Інститут керівництва досудовим слідством за проектом КПК України // Проблеми реформування кримінально-процесуального та кримінального законодавства України : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 14 жовт. 2011 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2011. С. 152–156. 2. Тищенко С. Суб'єкти взаємодії сторони обвинувачення під час досудового розслідування. *Вісник прокуратури*. 2013. № 1. С. 49–54. 3. Бабкова В. Проблеми здійснення прокурором наглядових повноважень у формі процесуального керівництва під час проведення досудового розслідування. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2012. № 3. С. 71–73. 4. Юрчишин В. М. Місце і роль прокурора у досудовому розслідуванні та їх відображення в теорії, законодавстві і практиці : монографія. Чернівці : Родовід, 2012. 289 с. 5. Голосов С. С. Процесуальне керівництво прокурором на стадії досудового розслідування. *Актуальні проблеми політики*. 2015. Вип. 55. С. 300–307.

Надійшла до редколегії 06.06.2021

Pchelina O. V. Tasks and Content of procedural Guidance of Pre-Trial Investigation of Criminal Offenses Committed by a Group of Persons

The author has carried out analysis of scientific approaches to the interpretation of the concept and meaning of the institution of procedural guidance of pre-trial investigation in general, as well as taking into account the specifics of criminal offenses committed by a group of persons. It has been argued that the procedural guidance of pre-trial investigation is one of the functions of the prosecutor aimed at ensuring the effectiveness of criminal proceedings, which is undoubtedly implemented as a procedural form of interaction with the relevant pre-trial investigation agencies. It has been emphasized that the procedural guidance of pre-trial investigation of criminal offenses in general and those committed by a group of persons plays an important role in ensuring the effective implementation of the tasks of criminal proceedings. Procedural guidance of pre-trial investigation of criminal offenses committed by a group of persons has been defined as one of the functions of a prosecutor aimed at timely detection of criminal offenses committed by a group of persons, their effective pre-trial investigation, protection of rights and freedoms of lawful participants in criminal proceedings, on overcoming the opposition to pre-trial investigation of such offenses, which is implemented as a procedural form of interaction with the relevant pre-trial investigation agencies. The content of the procedural guidance of pre-trial investigation of criminal offenses committed by a group of persons has been revealed. It has been offered to present the content of the specified procedural guidance to the following groups of powers of the prosecutor: powers aimed at timely detection of criminal offenses committed by a group of persons, their effective pre-trial investigation; powers aimed at protecting the rights and freedoms of lawful participants in criminal proceedings; powers aimed at overcoming the opposition to pre-trial investigation of criminal offenses committed by a group of persons.

Key words: procedural guidance of pre-trial investigation, prosecutor's powers, criminal offenses committed by a group of persons, criminal proceedings, public prosecutor's supervision.

